

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

70. An ad evitandum mortem, vel aliud gravissimu[m] damnum aliquando sit licitum uti pileo pallido Iudæorum, vel Tobalia Turcarum? Et an Sacerdos Gentilis, & Turcicus ad fidem nostram conversus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

etiam asserere licere falsam Religionem, vtendo ali-
quibus ipsis caeremoniis; quibus illa in cultu sibi
proprio vitur, non quatenus sunt caeremoniae illius
Religionis, sed ob alium finem, & iustam causam.
Ita Medina in part. 2. q. 103. art. 4. & hanc sententiam
nouissimè docet etiam Lorca in 2. 2. 2. *quæst. 6. disput.*
24. *num. 7.* vbi *num. 9.* addit hoc verum esse, etiam si
hæc ita fierent, vt videntes credant non illas caeremo-
nias formaliter usurpari, quatenus sunt caeremoniae il-
lius Religionis, quia hæc est simulatio, aut potius dis-
simulatio; addit tamen idem Lorca huic sententiae
triplicem limitationem. Primò, vt actiones tales sint,
vt ratio cultus ab iis separari possit; ideòque damnat
adorationem externam Idolo factam cum iis circum-
stantiis, quibus nata est significare eiusdem internam
adorationem. Secundò, vt ablit scandalum. Tertiò,
vt illo vltu non obscuretur confessio fidei, quando
hæc obligat, nec ex circumstantiis ceteri possit
fidem negari. Hæc omnia Lorca; sed an probabi-
liter, iudicent viri docti; nam illum impugnat
nouissimè Coninch *tract. de fide, disput. 15. dub. 3.*
num. 28.

5. Notandum est secundò contra Azotium *tom.*
1. lib. 8. cap. 27. p. 6. & alios, licere vexilla signis con-
fuctis Turcarum insignita in classe, vel exercitu eri-
gere, etiam si esset signum Martis, Palladis, aut Iouis,
Lunæ, Solis, & etiam Mahometis. Et ita docent
Camerus in 2. 2. *disputat. 1. questio. 7. dub. 5. num.*
117. Layman in *Theol. moral. lib. 2. tractat. 5. cap. 11.*
num. 4. & alij.

6. Notandum est tertiò contra Caietarium in 2.
2. q. 3. art. 2. non semper præceptum de confitenda
fide obligare ad respondendum infideli interroganti,
an aliquis sit Christianus; sed regulariter tantum id
verum est, quando alioqui dissimulatio fidei eederet
in fidei iniuriam, aut nocumentum proximorum. Et
ita docet Bañez etiam in 2. 2. q. 5. art. 2. quem nouis-
simè sequitur Tannerus ibidem *disput. 1. q. 7. dub. 5.*
n. 120. Coninch *tract. de fide, disput. 15. dub. 5. n. 109.*
Lorca in 2. 2. *disput. 24. n. 21. & 22.* cum aliis.

7. Aduerte tamen cum Filiucio *tom. 2. tract. 22.*
cap. 3. n. 65. posse in tali casu aliquid eludere aliqua
ratione interrogantem, non autem negare se esse
Christianum.

RESOL. LXX.

An ad euitandam mortem, vel aliud grauissimum
damnum aliquando sit licitum vti pileo pallido In-
deorum, vel Tobalis Turcarum?

Et an Sacerdos Gentilis, & Turcicus ad Fidem no-
stram conuersus teneatur statim deponere vestes, quibus
vri solet?

Et an Catholicus Angliæ vescendo carnibus diebus
veneris, & Quadragesime ad se occultandum,
peccet? Ex p. 5. tr. 7. Ref. 33.

§. 1. Negatiuè respondent DD. quos citat Sanchez in *summa. tom. 1. lib. 2. cap. 4. num. 18.*
quia pileum illud indicat eo vtentem esse Iudæum.
Sed nullus potest licite dare infidelitatis indicium. ergo
neque eo pileo vti.

2. Sed hoc non obstante Gordonus in *summa*
tom. 2. lib. 6. quest. 12. cap. 9. §. 3. num. 22. Duallius
in 2. 2. D. *Tomæ, tract. de fide quest. 3. art. 3. conclus.*

2. Vviger in 2. 2. *quest. 3. art. 2. num. 50.* Tannerus
tom. 2. disputat. 1. quest. 7. dub. 4. num. 100. Castrus
Palau *tom. 1. tract. 4. disput. 1. punct. 17. num. 3.* Con-
inch *de fide disput. 15. dub. 3. conclus. 8.* & Hurtado
de Mendoza in 2. 2. *disput. 48. sect. 3. §. 27.* centent
probabilem, aut probabiliorem sententiam, nem-
Tom. VII.

pe interdum licere usurpationem signi, quo soli in-
fideles vtuntur pro signo suæ sectæ. Et quoad pi-
leum dico eius vltum posse esse ex aliqua causa distri-
cta à Religionis causis: ergo possumus eam ob cau-
sam illo vti ob aliquam necessitatem vitandæ mor-
tis. Antecedens patet, quia pileus habet effectus
naturales independentes à significatione Iudæica, non
secus ac alia vestes, quò distinguitur à verbis, qui-
buscum loquimur, non vitur nisi ad significan-
dum obiectum vt à nobis concipitur. Consequen-
tiam probo, quia quando vltus est indifferens ad si-
gnificanda plura, non est cur ex graui uecessitate vi-
tandæ mortis non possim ego vti ad finem distin-
ctum à professione Religionis. Quod explico, quia
commune est hostes indui suorum hostium vestibus,
vt vt eos capiant, vel fugiant. Vnde Turca videns
in mari nauim cum gentilitio Lunæ, imprudenter cen-
set nauem illam esse Turcarum, sed si prudens sit,
debet timere ne sit Christianorum se alieno signo
dissimulantium; ergo eadem ratione si Iudæus gla-
dio & ferro minitans Christiano, videat hominem
Iudæico ritu pileatum, imprudenter censet talem
hominem esse Iudæum, debet enim suspicari illum
esse fortè Christianum. Ratio à priori, quia in his
euentibus hæc stratagemata sunt familiaria hostibus
ipsis sic suos fugientibus. Cæteras rationes videbis
apud Hurtado, qui respondet ad argumentum superi-
us allatum, distinguendo maiorem; illud enim
pileum in nostro casu indicat prudenti æstimatori
circumstantiarum eã vtentem esse Iudæum determi-
natè, Nego maiorem; indicat vagè & confusè eum
esse Iudæum, vel hostem dissimulatum habitu Iu-
dæico, concedo maiorem. Distinguo item minorem,
nullus potest dare indicium infidelitatis, quo deter-
minatè prudens circumstantiarum æstimator, iudi-
cet eum esse infidelem, concedo minorem, non
potest dare indicium vagè indicans vel infidelita-
tem, vel hostilitatem occultam, nego minorem. Et
ideo stante hac opinione, ex illa infert Duallius
vbi supra in 2. 2. D. Thom. tractat. de fide, questio.
3. articul. 3. conclus. 2. Sacerdotem Gentilem &
Turcicum ad fidem nostram conuersum, non teneri
vestes, quibus vti solet, statim deponere, & se pro-
dere, atque periculo euidenti mortis se exponere.
Et Catholicos Angliæ * vescendo carnibus diebus
Veneris, & in Quadragesima ad se occultandum
minimè peccare, licet ad protestationem libertatis
Euangelicæ talis esus fuerit permissus & introdu-
ctus. Rationes pro his illationibus videbis apud
Duallium.

* Sup. hoc
supra in Ref.
68. & in aliis
eius annot.

RESOL. LXXI.

An liceat exploratoribus, vulgo dictis Spiæ, simula-
re in terris infidelium se esse Turcas, & vestibus
protestationis falsa secta vti, adire eorum Temples,
vesci carnibus diebus vetitis in Ecclesia, &c? Ex
p. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 13.

§. 1. DE hoc casu interrogatus fuit Bonacina, vt
ipse testatur *tom. 2. disputat. 3. qua-*
stio. 2. punct. 3. §. 3. numer. 26. & negatiuè re-
spondet, quia vltus supradictorum signorum est in-
trinsecè malus: sunt enim signa ex le ordinata ad ne-
gandam fidem.

2. Qui tamen antea fatetur contrariam senten-
tiam esse probabilem, & ita etiam illam vocauit
Valentia *tom. 3. disput. 1. questio. 3. punct. 2.* qui-
bus nouissimè adde Ioannem Machadam *de per-*
sect. Confess. tom. 1. lib. 2. tractat. 1. docum. 5. num. 8.

H h 3 vbi